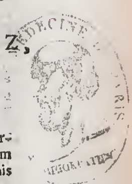
DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO, VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-septimâ mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LVII.

M. MARTINO NOUGUEZ, Doctore Medico, Præside.

An in Febribus Malignis, post venæ sectionem, citò citiùs Emeticum?

I.

QUIDQUID humano corpori contrà Naturam accidit, morbus appellatur. Hinc inter morbos, qui animalem œconomiam invadunt, febris recensenda, cùm nihil aliud sit quam sanguinis motûs præternaturalis acceleratio. Febris autem alia est lenta, alia acuta. In febre lentâ, sola adest motûs sanguinis acceleratio, plerumque tamen intermissio. In febre verò acutâ observantur & magnitudo pulsationum, & tensio. Æger plenitudinem, siccitatem, erethismum ac capitis dolorem persentit. Respiratio citatior est, desævit dolor circa renes ac in omnibus fermè ossium juncturis, molestatur ventriculus, os amarescit, saliva spissa est ac glutinosa, parciores effunduntur urinæ, imminuitur perspiratio, cæteræque functiones collabescunt, alvinæ fœces obdurantur, desiccantur, retinentur, &c.

Quamquam febris maligna de acutarum genere sit, nihilominùs tamen pluribus admodùm discrepantibus symptomatis stipatur, nec à communibus causis producitur, febri simplici similis; pulsus enim similis naturali, & urinæ dilutè flavæ, nihil mali ægro portendere videntur. At gravissima insurgunt symptomata ut delirium, phrenesis; quasi fracta concidunt membra, gravatur caput, ut pondere quodam oppressum. Non minùs debilis est æger, quàm si è gravissimo morbo convalesceret, delirat interdum, interdum ratione gaudet suâ. In hocce eodemque statu permanet duobus aut tribus dein diebus; mox pulsus rigescit, exsiccatur cutis, nigrescit lingua, licèt potiones abhibeantur refrigerantes, caput magis ac magis corripitur, succedit delirium, phrenitis. Exacerbatur febris, symptomata adaugentur. Æger quandoque videtur moribundus; paulò post tranquillus est, uno verbo spem inter metumque fluctuat semper, prodeunt quoque tendinum subsultus, coma vigil, somnolentum, frequentissimæ syncopes, vomitus sine causâ manifestâ convulsiones in faciei musculis præsertim; tandem erumpunt pustulæ rubræ, nigræ abscessus, bubones & alia quàm plurima, &c.

II.

AB omni ævo ascripta est causa febrium malignarum certis miasmatibus in sanguinem intromissis, motum febremque excitantibus. Posteriori sæculo nova surrexit opinio, à D. *Chirac* proposita. Vir ille, cùm ex professo morbum pestilentialem curasset, cadaverum sectionibus compertum

habuit cerebrum inflammari; indè fanandi methodum deduxit Saphenæ fectione esse tentendam. Eam fælices fucceffus confirmarunt.

Notandum tamen venit, plurimas effe malignas febres abfque inflammatione cerebri. Nedum praxis D. *Chirac* in hifce febribus ufurpanda fit, quin imò prorsùs refpuenda. Plerumque enim in his nullus perfentitur capitis dolor, vultus nedum rubeat, tumeat, concidiffe videtur: plerumque etiam ut malignæ folo exacerbationis tempore apparent.

Febrium malignarum caufas à miafmatibus primarum viarum, fanguinem inficientibus deducendas demonftrat, earum per evacuantia fanatio. Plurimæ enim malignæ cenfentur febres, quæ ab hac unicâ caufâ pendent. Ipfa tamen fanguinis putrefactio, quæ ftafi ac concrefcentiæ debet originem inter caufas fanè annumeranda. Plerumque fecretiones imminutæ, gangrena quarumdam partium, ipfinfmet aëris contagio anfam præbent febri malignæ. His caufis addi etiam poffunt mœror, & triftitia; nihil enim vulgatiùs eft quam ejufmodi febres malignæ in iis qui nuperrimè è regione fuâ excefferunt; in annonæ caritate, cùm quocumque alimentorum genere vefci cogimur.

At verò cujufnam Naturæ miafmata fanguinem contaminantia; acidane? an alkali? Germani exiftimantes acida, in febribus malignis terras abforbentes, corallia, &c. alii verò alkali; præfcribunt acida. Alkali-volatilem naturam horum miafmatum omnia demonftrant; fivè diutiùs in vafis ftet fanguis, fivè velociùs folitò promoveatur. Animalia corpora fibi permiffa, calori expofita concipiunt fermentationis motum. Integrantes fluidorum partes in fua refolvuntur principia, nova conflantur entia, exurgit alkali-volatile cùm exiguâ olei parte immixtum injucundiffimè nares afficiente. Quid tale in corpore humano generari demonftrat peculiaris perfpirationis odor in cacochymicis, præfertimque in iis qui vitam agunt defidem, peculiare illud effluvium melancholicarum affectionum hyftericarumque gignit infultus quos femper comitatur dolor. Quin & fanatio per acida blanda contrà refragantiores alkali invictè probare poffet. Sivè contractiori alveo agatur fanguis, fivè rarefactione & calore expanfus fit, fi diutiùs in eo ftatu permaneat, totam ipfius molem diffolvi neceffe eft, brevi enim tempore, quidquid ferofi ineft, calore abfumitur, concrefcit in vifcofitarem inflammatoriam, refolvitur in fales volatiles & olea acria machinam humanam brevi erofura.

In febribus malignis, poft venæ fectionem, emeticum propinare quid obftat? An fubjecti debilitas? Vires opprimuntur quantitate faburræ. An quod adfit faburra dubium eft? naufea, vomitus ipfe præmonftrat. An violenta contractio mufculorum abdominis & dolores in ventriculo & inteftinis enati? at momentanei funt. An inflammationis periculum? cavet & obeft præmiffa venæ fectio. Miffo fanguine, fufcitatæ ab emefi contractiones nullam ergo inflammationem inducunt. Quin imò fanguis in alveo manat celerior, calor à rarefactione aut à quantitate pendens extinguitur, peraguntur fecretiones faciliùs, redintegrareturque omnium partium actio, fi ftabulans in ventriculo & inteftinis evacuaretur faburra; quod optimè fuccedit, citò citiùs exhibito emetico.

I I I.

IN ægri perniciem fæpè judicantur febres malignæ. Febrium initiis nulla fperanda crifis; infidiofa levatio fine fignis levationis. Febricula cum comate & capitis dolore mortifera. Ut plurimum adeò fævam induit faciem, ut celeritate & nocendi periculo omnes & fingulas ægritudines exfuperet. Quod fi ab initio hi morbi non debellentur, in mortem abeunt citiffimam, ut plurimùm in inflammationem cerebri, pulmonis, abdominis, quin imò in earumdem partium fuppurationem & gangrenam. Quoties autem in fanationem abeunt, illud fit per metaftafes; bubones nempè, parotides, aurium abfceffus, fudores, alvi excretiones, &c. Medici officium eft non modò

præſentes morbos ſanare, ſed & futuros præcavere. Primariis malignorum morborum ſymptomatis, ſæviora ſuccedunt, quæ Medico incumbunt eradicanda. Febris maligna primùm continua exacerbatur tantùm digeſtionum vitio ac magis corruptæ in ventriculo ſaburræ præſentiâ. Secretiones ferè omnes tunc ſupprimuntur, urina parca aut nulla mingitur, cutis areſcit, nigreſcit lingua, tremula exſeritur, convultionibus exercentur maxilla inferior & faciei muſculi, tumet abdomen, totum corpus occupant exanthemata. Hæc ingraveſcunt omnia, neglectis ab initio evacuantibus. At quænam uſurpanda ſunt evacuantia? Nonnè calor febrilis omnis evacuantis inimicus? Nonne indicationum natura idem prohibet? Minimè in his difficultatibus immorandum. Urgentiori caſui occurrendum, ac obſtandum eſſe cauſæ primùm, ſymptomati deinde præcipit Hippocrates: quod quidem non tutiùs quam emeſi perfici poteſt. Fugit irreparabilis propinandi occaſio. Omnibus pollet ad attingendum ſcopum facultatibus: 1°. Cirò citiùs ſuum ſortitur effectum, copioſius ventriculum evacuat quàm quodlibet evacuans: 2°. irritationem tantum inducit omni purgante leviorem. Materiei in ventriculo nidulantis egeſtionem antecedit lyſis, lipothymia, ſyncope, delabuntur à cerebro ad ventriculum ſpiritus animales, partium internarum & ventriculo inferiorum atonia liberum præbet fœcibus alvinis deſcenſum, copioſa ſalivæ excernitur quantitas. Mox ſequitur convulſiva maxillæ inferioris depreſſio, dein factâ inſpiratione contractiſque muſculis abdominalibus & ventriculo, inerte diaphragmate, expellitur ſurſùm & ut plurimum deorſum hujuſce materiæ abundans copia. Hæc autem ſi diutiùs in inteſtinis retineatur, magis ac magis putreſcit, à venis meſeraïcis exſugitur & ad ſubclaviam venam per ductum thoracicum & ad cor transvehitur. Hinc pulmones emenſa totam ſanguinis molem inficit & partes ſolidas incendio & vi ſua deleteria conſumit. Nullæ febres longiori tempore ſalvuntur quàm febres malignæ. Etenim ad 30, 35 45, dies producuntur, nullæ pepaſmo reſiſtunt contumacius. Quid ut citò ſolvantur, emetico potentiùs?

I V.

NULLA majoris eſt momenti methodus eâ, quâ non modò præſentia miteſcunt ſymptomata, ſed & præcaventur futura, & quâ bona pars hominum febre malignâ correptorum ab Orci faucibus eripitur. Cui ut obtemperemus, natura, cauſæ & febris præcipiunt. Premiſſâ venæ ſectione non unâ tantùm vice exhibeatur emetica potio, aſt iteretur pro caſûs exigentiâ. Magiſtra edocuit Medicos experientia omnes alvi fluxu tentatos in febribus malignis, licèt cum ſignis cruditatis, fuiſſe ſanatos (a). Alvus laxa ſemper ſervetur, nullus morbus adeò evacuantium uſum requirit. Hæc Naturæ via ſi deficit, arte juvanda; morbum ſequi, pepaſmum, criſim expectare nefas (b). Licet ea movere quæ in perturbatione criticâ non judicantur fæliciter. Veteres tartaro ſtibiato deſtituti; helleboro autem & azaro ad ciendum vomitum inſtructi; thithymale, cucumero ſilveſtri, aloë, myrrha evacuandos eſſe humores ſolo coctionis tempore meritò affirmabant. Nulla enim medicamenta ſunt quæ ardorem, inflammationem citiùs cieant. Ac nedum reficiant vires, contra exhauriunt; inſudioſamque levationem ſine ſignis levationis afferunt. Plenâ doſi tutiſſimè vomitum excitat tartarum ſtibiatum, refractâ autem blandè alvum ſubducit, eo ſolo per totum malignarum decurſum uti poſſumus. Suam actionem in ventriculum & inteſtina exerit, nullum ſanguini præter naturalem motum ſuâ ab inteſtinis tranſlatione impertitur. Nec eò tantùm nomine commendandum quod in febribus malignis ſit neceſſarium, verùm etiam quòd in omnibus ferè febribus proſit maximè, vel in ipſamet febre lentâ. Quid in anginâ tutiùs præmiſſâ venæ ſectione? Quid in variolis fæliciùs ſuccedit? Non minus curioſa quàm notabilis eſt hanc in rem obſervatio Riverii de quodam qui ex ſymptomatibus, dolore ca-

(a) Hippoc. lib. Epid. Galenus de atrâ bile, cap. IV. Fabius Columna de peſtilenti febre. Valleriola. obſerv. l. 6. de de febrib. Skenkius obſerv. l. 6. de febri. Riverius obſerv. Centuria 1. obſerv. 47. & 57. item Centur. 2. obſerv. 34 & 87.

(b) Senertus de febrib. Manardus lib. 13 Epiſt. ad Barthol. Catandinum de expectando pepaſmo Hippocratis doctrinam refutarunt.

pitis & nauseâ se peste laborare conjecit; illicò pennam oleo illitam in fauces immisit, quâ, eductâ per vomitum materiâ primùm serosâ, dein flavâ, tandem porraceâ, in lectum se contulit; jusculum sumpsit & illicò convaluit.

V.

VETERUM medicorum, in curandis febribus malignis, praxim nedum imitemur; contrà, suprà expositæ recentiorum methodo incumbendum esse unicè censemus. Aiunt enim veteres: in febre malignâ prostratæ vires, pulsus exilis & inflammationis absentia tum à venæ sectione, tum ab emesi dissuadere videntur, solisque potionibus cardiacis utendum, ut à corpore perspirationis beneficio heterogenea eliminentur miasmata. At quamvis plurimæ febres malignæ inflammatione destituantur, non idcircò rejicienda methodus nostra. Ideò enim obruuntur vires, quòd in primis viis hæreat infarctus & saburra, quæ nisi per vomitum evacuaretur, brevi corpus universum pessumdaret. Causâ verò avulsâ, evanescent symptomata, quâ autem remanente certò certiùs ingravescerent. Cardiaca ne adhibueris, cùm fœlix docuerit experientia hasce febres rarissimè, si unquam, solvi sudoribus, solis verò sanari posse purgantibus. Concocta purgare oportet non cruda, instabunt adversarii. Istius aphorismi falsitatem rationibus in thesi allatis probavimus; dum enim materia turget, evacuanda, semper autem turget in febre malignâ. In febribus malignis cum inflammatione cerebri, saltem ab emetico cavendum & abstinendum. In vomitu nempè convellitur abdomen, facies valdè rubet, inflammantur oculi, vomitus sanguinis seu hæmopthysis excitatur. Ne dum horum symptomatum terrore perculsi, ab opinione nostra deterreamur, quin imò eidem fortiùs adhæremus, cùm aliunde certâ experientiâ compertum sit, methodum assignatam non modo sanandis febribus malignis sed etiam ipsimet peripneumoniæ competere.

Ergo in Febribus Malignis, post venæ-sectionem, citò citiùs Emeticum.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus Geille de S. Leger.

M. Jacobus-Ludovicus Alleaume.

M. Claudius-Franciscus Granclas, Eques, Stanislai Poloniarum Regis, Lotharingiæ & Barri Ducis, Consiliarius & Medicus, necnon Anatomes & artis Obstetriciæ in gratiam Matronarum Professor.

M. Joannes-Franciscus-Clemens Morand, Eques, Regiæ Societatis Lugduni Socius, Regii Medicorum Nanceianorum Collegii Socius Honorarius.

M. Martinus Nouguez, Actûs Præses.

M. Ludovicus-Alexander Gervaise.

M. Laurentius Ferret.

M. Joannes-Jacobus Belleteste.

M. Michaël-Philippus Bouvart, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

Proponebat Parisiis JOANNES St. JOIRE, Vallis-Coloræus Tullensis, Doctor Medicus Remensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Author, A. R. S. H. 1757, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Universitatis & Facultatis Med. Typographi, 1757.